

Martyna Zajkowska
Gabriela Derehajło
Gabriela Ożlańska
Kacper Dziekoński
Zarząd Koła Naukowego Prawa Karnego i Kryminologii

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Przestępczość i prawo karne w Europie – ujęcie komparatystyczne”

W dniu 9 grudnia 2021 r. odbyła się *on-line* Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Przestępczość i prawo karne w Europie – ujęcie komparatystyczne”, organizowana przez Katedrę Prawa Karnego i Kryminologii UwB oraz Koło Naukowe Prawa Karnego i Kryminologii. Patronat honorowy nad konferencją objął prof. dr hab. Mariusz Popławski – Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Patronatu honorowego udzieliło również Polskie Towarzystwo Kryminologiczne im. prof. Stanisława Batawii, zaś patronat naukowy nad wydarzeniem sprawowało Międzynarodowe Centrum Badań i Ekspertyz Kryminologicznych. Natomiast portal Czas Prawnika wsparł organizację wydarzenia patronatem medialnym. Celem konferencji było zaprezentowanie rozważań naukowych z zakresu przestępczości i prawa karnego krajów Europy w ujęciu komparatystycznym.

Obrady merytoryczne w ramach OKN poprzedziła część wspólna dla wszystkich uczestników, jaką było otwarcie konferencji. Część tę prowadziła dr Emilia Jurgielewicz-Delegacz – opiekun Koła Naukowego Prawa Karnego i Kryminologii. Spotkanie naukowe otworzyły dr hab. Izabela A. Kraśnicka – Prodzikan Wydziału Prawa UwB ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju oraz prof. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk – opiekun Koła Naukowego Prawa Karnego i Kryminologii i zastępca dyrektora Międzynarodowego Centrum Badań i Ekspertyz Kryminologicznych. Konferencja została podzielona na 8 paneli obrad, w ramach których łącznie przedstawiono 32 referaty. Panele toczyły się w dwóch turach jednocześnie.

Panel I prowadzony był przez prof. dr hab. Katarzynę Laskowską, będącą Kierownikiem Zakładu Kryminologii Katedry Prawa Karnego i Kryminologii Wydziału Prawa UwB. Pani Profesor będąc pierwszym prelegentem wygłosiła referat pt. „Kara śmierci na Białorusi – aspekty prawne i społeczne”. Temat ten jest niezwykle interesujący, aktualny oraz skłaniający do refleksji, szczególnie biorąc pod uwagę zestawienie aspiracji Białorusi w dążeniu do zostania członkiem Unii Europejskiej a praw wciąż w niej panujących. W dalszej

kolejności mgr Aleksandra Kozakiewicz, wygłosiła referat pt. „Eutanazja – ujęcie komparatystyczne regulacji prawnych w wybranych krajach europejskich”, który to pobudził zarówno uczestników czynnych, jak i biernych do ożywionej dyskusji na temat eutanazji pod kątem nie tylko prawnym, ale również moralnym i etycznym. Wystąpienie w przedmiocie „Przestępstwa zgwałcenia w ujęciu komparatystycznym” przedstawiła mgr Paulina Waszkiewicz. Przedostatnim prelegentem był mgr Konrad Koza. Pan Magister wygłosił referat pt. „Sposoby zwalczania przestępczości zorganizowanej w Polsce i Europie”. Grupy zorganizowane na całym świecie w dalszym ciągu działają prężnie i choć nieustannie sposoby ich zwalczania są doprecyzowywane i uściślane, to skala ich funkcjonowania niestety nie maleje. Panel I został zwieńczony wystąpieniem mgr Aleksandry Brzuzy nt. „Nielegalnego przekraczania granic w Europie w ujęciu prawno-karnym”, z uwagi na sytuację na wschodniej granicy Polski była to niezwykle ciekawa prelekcja. W Panelu I uczestniczyło łącznie około 15 osób.

Panelowi II przewodniczyła prof. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk. Jako pierwszy swoje rozważania zaprezentował dr hab. Jan Kulesza, prof. UŁ, który odniósł się do zagadnień związanych z odpowiedzialnością karną sędziów i prokuratorów za zbrodnie sądowe w NRD i Polsce. Kolejne wystąpienie – mgr. Bartosza Jakimica, dotyczyło psychoterapii jako środka resocjalizacji, w którym prelegent odniósł się zarówno do przepisów polskiego, jak również niemieckiego prawa karnego. Następnie referat pt. „Karnoprawna ochrona godności Narodu w świetle przepisów prawa polskiego, włoskiego i niemieckiego” przybliżyła mgr Magdalena Róża Krysiak. Z kolei mgr Alicja Kaszta w swoim referacie podjęła temat prawa do obrony w postępowaniu karnym polskim oraz niemieckim. Panel zakończyła prelekcja Małgorzaty Biszczanik i Radosława Jarockiego, którzy wystąpienie zatytułowali „Tymczasowe aresztowanie w rozumieniu ustawodawstwa polskiego i niemieckiego”. W panelu uczestniczyło około 20 słuchaczy.

Obradom w panelu III przewodniczył dr hab. Wojciech Filipkowski, prof. UwB – kierownika Pracowni Kryminalistycznej Katedry Prawa Karnego i Kryminologii Wydziału Prawa UwB. Panel rozpoczęło wystąpienie dr Moniki Marchan-Bednarek na temat przestępstwa porwania rodzicielskiego w Hiszpanii. Jako drugi głos zabrał dr Konrad Brudziak, który porównał rozwiązania polskie i estońskie w zakresie prognozy kryminologicznej, skupiając się na występującym w Estonii systemie OASys. Następnie mgr Katarzyna Gurak przedstawiła przestępstwa komputerowe we włoskim systemie prawnym i dokonała porównania z polskim systemem prawnym w tym zakresie. Ostatnim prelegentem tego panelu był mgr Piotr Mroczo. Odniósł się on w swoim wystąpieniu do osób starszych

będących sprawcami i ofiarami przemocy domowej. Panel III zakończył się dyskusją wokół wystąpienia dr. K. Brudziaka. Przewodniczący dr hab. Wojciech Filipkowski, prof. UwB poddał dyskusji uczestników zagadnienie dotyczące tego, czy podczas procesów sądowych należy korzystać ze sztucznej inteligencji, która to mogłaby wspierać, a w przyszłości może nawet zastąpić działalność sędziów. W panelu uczestniczyło około 10 uczestników.

Panel IV prowadzony był przez dr Emilię Jurgielewicz-Delegacz. Jako pierwsza wystąpiła mgr Justyna Omeljaniuk, która przybliżyła uczestnikom tematykę przestępczości samochodowej i instrumentów prawnych współpracy międzynarodowej w zakresie jej przeciwdziałania. Prelegentka doszła do następujących wniosków: w większości przypadków przestępczość ta jest obiektem zainteresowań zorganizowanych grup przestępczych, głównie tych o charakterze międzynarodowym. Oznacza to, że do przeciwdziałania podejmowane muszą być czynności nie tylko na terenie jednego państwa, lecz konieczna jest współpraca organów na arenie międzynarodowej. Następnie referat pt. „Podstawy prawne i dobre praktyki edukacji więziennej na świecie” wygłosiła mgr Milena Zajkowska. Prelegentka zebrała dane dotyczące prawa do edukacji skazanych w Polsce, Norwegii, USA, Brazylii, Australii, Japonii i Nigerii. Następnie głos zabrał mgr Maciej Babula, przedstawiając temat przestępstwa bigamii (poligamii) w polskim prawie karnym oraz prawie karnym wybranych państw europejskich. W toku rozważań uwzględnione zostały zarówno kulturowe, jak i społeczne uwarunkowania, które stoją za karaniem (lub nie) bigamii w państwach europejskich. Kolejnym prelegentem była Aleksandra Mrózek. Odniosła się ona do przestępczości nieletnich w wybranych krajach Europy. Wygłosiła prelekcję zatytułowaną „Najbezpieczniejsze kraje Europy. Przestępczość nieletnich w krajach skandynawskich.” Prelegentka omówiła charakterystyczne sprawy dla krajów skandynawskich w oparciu o hasło „najbezpieczniejsze państwa Europy”. Szczególną uwagę poświęcono państwom: Norwegii i Szwecji. Jako ostatnia wystąpiła prowadząca obrady tego panelu – dr Emilia Jurgielewicz-Delegacz, wygłosiła referat pt. „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym w krajach członkowskich Unii Europejskiej”. Pani Doktor odniosła się do liczby wypadków drogowych oraz ich ofiar śmiertelnych w krajach UE, wykazała kraje, które uznawane są najbardziej bezpieczne oraz te, w których niestety poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym pozostawia wiele do życzenia. W swoim wystąpieniu prelegentka starała się wyjaśnić dynamikę przedmiotowej przestępczości w wybranych krajach UE. Obrady zakończyła dyskusja m.in. na temat: wysokiej kary grzywny we Francji przewidzianej za przestępstwo bigamii, edukacji więziennej w Polsce i typów kursów wybieranych przez osadzonych. W obradach tego panelu uczestniczyło około 18 osób.

Panel V był prowadzony przez prof. dr hab. Katarzynę Laskowską. Pierwszym z nich była Dominika Litwińczuk. Prelegentka opowiedziała o prostytucji z perspektywy ustawodawstwa wybranych państw Europy, zestawiające ze sobą uregulowania prawne Polski oraz innych państw europejskich w omawianym aspekcie. Jako druga referat wygłosiła Martyna Michałowska. Dotyczył on przestępczości zorganizowanej we Włoszech. Prelegentka porównała także wybrane instytucje włoskiego i polskiego prawa karnego odnoszącego się do zwalczania przestępczości zorganizowanej. Pani M. Michałowska interesuje się Włochami, ich kulturą, prawem, historią itp. i pasję tę odczuli wszyscy uczestnicy tego panelu. W dalszej kolejności Anna Warston przedstawiła tematykę seryjnych morderstw w wystąpieniu pod tytułem „Europa we krwi, czyli największe zbrodnie Starego Kontynentu”. Patrycja Lewandowska zaprezentowała rozważania na temat eutanazji w prawie wybranych państw Panel V został zakończony referatem Sebastiana Traczyka. Przedmiotem wystąpienia ostatniego prelegenta było „Zgwałcenie małżeńskie w różnych współczesnych państwach prawa – analiza prawno-porównawcza”. W obradach tej części konferencji brało udział około 15 osób.

Panelowi VI przewodniczyła prof. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk. Panel otworzył referat pt. „Obraz eutanazji w Europie, czyli „dobra śmierć” jako współczesny dylemat prawny i moralny” wygłoszony przez Marię Jarocką. Drugą prelegentką była Julia Wądołowska, która poruszyła problem wpływu *lockdownu* na prawo do aborcji i przemoc w rodzinie, szczególnie wobec kobiet. Następnie referat pt. „Przestępstwo czy wolność słowa – znieważenie prezydenta w ujęciu komparatystycznym” został wygłoszony wspólnie przez Annę Rojek i Julię Rampalę. W dalszej kolejności zjawisko przestępstwa zgwałcenia w Niemczech i Szwecji przedstawiły Karolina Bać i Aleksandra Czaplą. Panel zakończyło wystąpienie Pawła Wiese, który zaprezentował referat „Odpowiedzialność karna sprawców przestępstw popełnianych w czasie odurzenia lub upojenia wyłączającego świadomość w świetle europejskich rozwiązań prawnych”. W obradach wzięło udział około 15 uczestników.

Panelowi VII również przewodniczył dr hab. Wojciech Filipkowski, prof. UwB. Jako pierwszy referat pt. „Przyznanie się do winy przez oskarżonego w prawie kontynentalnym oraz *common law* – rozważania prawno-porównawcze polskiego i brytyjskiego prawa karnego” wygłosił Jan Zapolski-Downar. Drugą prelegentką była Nina Łuczywek, która przedstawiła przestępstwa na tle seksualnym w ujęciu komparatystycznym, porównując regulacje prawne polskie i angielskie. Trzeci referat wygłosili wspólnie Magdalena Gerej i Alan Kosecki. Prelegenci przedstawili komparatystyczne podejście do ofiar zgwałcenia na gruncie polskiej i brytyjskiej procedury karnej. Panel VII zakończył się dyskusją pomiędzy

Niną Łuczywek a Magdaleną Gerej i Alanem Koseckim, których referaty były zbliżone tematycznie. W obradach uczestniczyło około 10 osób.

Panel VIII prowadzony był przez dr Emilię Jurgielewicz-Delegacz. W panelu tym była obecna tylko jednak prelegentka, która wygłosiła referat. Weronika Kielczewska przedstawiła problematykę przestępstwa zgwałcenia w krajach europejskich. Prelegentka porównała prawo polskie i niemieckie zakresie regulacji przestępstwa zgwałcenia. Ponadto przedstawione zostały nowelizacje prawa karnego w przedmiotowym zakresie ze Szwecji. Porównanie regulacji przestępstwa zgwałcenia we wspomnianych krajach europejskich nastąpiło poprzez omówienie różnic oraz podobieństw. Prelegentka, podkreśliła, że jej zdaniem Niemcy i Szwecja to państwa posiadające najbardziej nowoczesne regulacje w Europie, dotyczące przestępstwa zgwałcenia. Między prelegentką a uczestnikami wywiązała się dyskusja, w której odniesiono się do prawnokarnych aspektów porównawczych przestępstwa zgwałcenia. W obradach brało udział około 5 osób.

Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. „Przestępczość i prawo karne w Europie – ujęcie komparatystyczne” można uznać za spotkanie, które umożliwiło wymianę doświadczeń i rozważań naukowych. Prelegenci w swoich wystąpieniach odnieśli się do różnego rodzaju regulacji prawnych, omówili przestępczość innych państw – było to spotkanie niezwykle ciekawe merytorycznie, ale też inspirujące do podjęcia dalszych rozważań poświęconych komparatystyce.

Konferencja została zorganizowana przez Komitet Naukowy, w skład którego weszli członkowie Zarządu Koła Naukowego Prawa Karnego i Kryminologii: Martyna Zajkowska, Gabriela Derehajło, Gabriela Oźlańska i Kacper Dziekoński wraz z opiekunem naukowym Koła – dr Emilią Jurgielewicz-Delegacz. Natomiast w skład Komitetu Naukowego weszli pracownicy Katedry Prawa Karnego i Kryminologii: prof. dr hab. dr h.c. Emil W. Pływaczewski, prof. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk, prof. dr hab. Katarzyna Laskowska, dr hab. Wojciech Filipkowski, prof. UwB oraz dr Emilia Jurgielewicz-Delegacz.